

6. Тарасенко К. В. «Специфіка перекладу безособових форм дієслова в текстах медичної галузі». Держава та регіони. Серія: гуманітарні науки. № 3 (50), 2017. С. 41 – 50.

Анна Гуменюк

Житомирський державний університет ім. І.Франка

Науковий керівник: доцент Зорницький А.В

СТРАТЕГІЇ ДОМЕСТИКАЦІЇ ТА ФОРЕНІЗАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ ДЖ.ОРВЕЛА

Вивчення стратегій доместикації та форенізації в українських перекладах творів Джорджа Орвелла є актуальною та цікавою темою для дослідження. Ця тема не тільки дозволяє проаналізувати взаємодію культур та мов, але й розкриває процес творчої роботи перекладача, який повинен вирішувати низку складних завдань, пов'язаних із збереженням автентичності оригіналу та адаптацією його до мови та культури читача.

Переклад є складним процесом, який вимагає від перекладача не тільки вміння перекласти слова з однієї мови на іншу, а й враховувати культурні, соціальні та історичні особливості країн, де ці мови використовуються. У таких випадках перекладач повинен використовувати різні стратегії перекладу, серед яких важливе місце займають доместикація та форенізація [7, р. 10].

Доместикація є процесом адаптації іншомовного тексту до культури та мови читача. Її мета полягає в тому, щоб зробити текст зрозумілим та доступним для отримувача, адже інакше, читач може відкинути його як незрозумілий та нецікавий. З іншого боку, форенізація передбачає збереження мовної та культурної оригінальності тексту, що, з одного боку, дозволяє зберегти його автентичність, а з іншого, може зробити його складним для розуміння читачем [4, р. 94-95].

У перекладацькій практиці обидва ці підходи використовуються в залежності від типу тексту та читацької аудиторії. Однак, під час перекладу творів Дж. Орвелла, є важливим знати, які з цих підходів були використані в українських перекладах, оскільки це може вплинути на розуміння тексту та його автентичність.

Одним із найбільш складних аспектів перекладу є відтворення реалій – елементів культури, що існують у конкретному соціокультурному середовищі та відсутні у іншому, оскільки вони є частинами культурної спадщини та можуть мати різні значення в залежності від контексту. Тому при перекладі художніх текстів перекладач повинен знати, які реалії можуть бути незрозумілими для читачів іншої культури та вміти їх ефективно перекладати. Крім того, реалії в творах Дж. Орвела відображають його світогляд та погляд на соціальні та політичні проблем. В перекладі реалій можна виділити декілька основних способів [5, с. 141-144]:

1) Збереження оригінальної назви реалії. Цей метод використовується, коли існує загальновідомий термін або поняття, яке не потребує пояснень або коли автор спеціально створює нову реальність.

2) Переклад назви реалії на мову перекладу. Цей метод використовується, коли існують еквівалентні терміни в мові перекладу.

3) Опис реалії у перекладі. Цей метод використовується, коли не існує точного еквівалента в мові перекладу. В цьому випадку перекладач повинен зробити детальний опис реалії, щоб читач зрозумів, про що йдеться.

4) Заміна реалії на еквівалентну реалію в мові перекладу. Цей метод використовується, коли реалія в оригіналі є незрозумілою для читача в мові перекладу, але існує аналогічна реалія в мові перекладу.

Одним з найпоширеніших способів перекладу реалій є їх адаптація до культури читачів або доместикація [1]. Цей метод полягає в заміні реалій на аналогічні об'єкти чи явища в культурі читачів. Наприклад, у романі «Animal Farm» Дж. Орвелла згадується «*Old Major*» [6], що є назвою кабана, який дає початок революції на фермі, але може бути незрозумілим для інших культур.

У перекладі цього терміну можна скористатися адаптацією та замінити його на слово, яке підходить до культури читачів, наприклад, «Марков» [3] або не змінюва, переклавши як «Старий Майор» [2].

Л. Венуті рішуче підтримує форенізацію в перекладі реалій, тобто їх відтворення в оригінальному вигляді з наступним поясненням. Прикладом може слугувати згадка про «*Battles of Cowshed*» [6] та «*The Battle of the Windmill*» [6] у романі. Ці реалії можуть бути незрозумілі для тих, хто не знайомий з історією британської військової термінології. Тому перекладач може замінити їх на щось більш зрозуміле для своїх читачів «*Бій під Коровицею*» [3], «*Битва під Корівником*» [2] або додати пояснення про їх значення в текст, шляхом перефразування («*план Давидовича будови вітряка стрінув жорстокий та впертий спротив*» [3], «*суперечка про вітряк*» [2]) [8].

Крім того, в українських перекладах Дж. Орвела, особливо в перекладах творів, написаних у стилі англійської народної казки, зустрічається часте застосування стратегії форенізації. Це проявляється в збереженні в перекладі оригінальних назв тварин, що найчастіше є в англійському тексті. Наприклад, назви тварин, такі як «*Boxer*», «*Napoleon*», «*Snowball*» [6], які, власне кажучи, є іменами героїв твору, можуть зберігатися в перекладі «*Боксер*», «*Наполеон*», «*Сніжок*» [2] або, за допомогою стратегії доместикації, змінюватися «*Добрилов*», «*Давидович*», «*Вісарйонов*» [3].

Отже, дослідження стратегій доместикації та форенізації в українських перекладах творів Дж. Орвела дозволяє зрозуміти, що ці стратегії є дуже важливими для передачі лінгвокультурного контексту оригінального тексту. За допомогою доместикації та форенізації перекладач може передати не лише зміст тексту, а й відтворити його стиль та атмосферу. Проте, використання цих стратегій має бути обґрунтованим та залежати від типу тексту та його призначення.

Список використаних джерел

1. Зорівчак Р. П. Реалія в художньому мовленні: перекладознавчий аспект. Львів : Іноземна філологія, 1994. 232 с.
2. Орвелл Дж. Ферма «Рай для тварин»: небилиця / пер. з англ. Ю. Шевчука. *Vsesvit*. 1991. № 1. С. 76-112.
3. Орвелл Дж. Хутір тварин / вільний пер. з англ. І. Дибко. Балтімор : Українське Видавництво «Смолоскип» ім. В. Симоненка, 1984. 98 с.
4. Ajtony Z. Taming the Stranger: Domestication vs Foreignization in Literary Translation. *Acta universitatis sapientiae, philologica*. 2017. Vol. 2, no. 9. P. 93-105.
5. Leppihalme R. Translation strategies for realia, in Pirjo Kukkonen and Ritva Hartama-Heinonen (eds.), *Mission, vision, strategies and values a celebration of translator training and translation studies in Kouvola*, Helsinki: Helsinki University Press, 2001. 139-148 p.
6. Orwell G. *Animal Farm*. Scholastic, 2021. 144 p.
7. Ricoeur P. *On Translation*. New York : Routledge, 2006. 72 p.
8. Venuti L. *The Translator's Invisibility A History of Translation*. London : Routledge, 2008. 336 p.

Юлія Жила

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: Ю.М. Нідзельська, кандидат філологічних наук

ВІДТВОРЕННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ

Варто зазначити, що англомовному політичному мовленню властивий більш нейтральний тон подачі інформації, проте експресивні засоби застосовуються часто. Мовні тропи та фігури допомагають досягти експресивності, оптимізувати комунікацію та забезпечити високий ступінь впливу дискурсу на реципієнта. Недостатня увага до вивчення механізмів